

Aantal afvalbakken in Amsterdam

In de hele stad staan ruim 11.000 afvalbakken.

Buurten waar de meeste afvalbakken worden opengebroken

Het openbreken van de afvalbakken zien we in de hele stad maar met name in de stadsdelen Centrum, Zuid (rondom Museumplein) en Zuidoost.

Maatregelen van gemeente tegen overlast statiegeld

- Er is een proef uitgevoerd in verschillende delen van de stad met doneerrekjes. In totaal waren er 116 geplaatst. Uit evaluatie blijkt dat de doneerrekken er niet voor zorgen dat er geen statiegeld in de bak belandt en de bak niet meer opgemaakt wordt. Daarmee zorgen ze niet voor een schoner straatbeeld. Ook trekken de rekjes veel ander afval aan wat zorgt voor een verloederd aanzicht.
- Als vervolgstap starten we naar verwachting in augustus met een proef met magneten op deuren van 100 reguliere afvalbakken zodat deze makkelijk geopend en gesloten kunnen worden. Dit doen we in combinatie met communicatie op en/of rond afvalbakken met de boodschap er geen statiegeld blikjes en -flesjes in te doen en openstaande deuren te sluiten. In overleg met de stadsdelen bepalen we op welke locaties de afvalbakken van magneten worden voorzien. De proef duurt in ieder geval tot het eind van het jaar.
- Sinds augustus 2023 worden extra reinigers ingezet. Deze zijn actief in de voornaamste probleemgebieden om onder meer open afvalbakken van een vuilniszak te voorzien en te sluiten, en de rommel er omheen op te ruimen. In januari 2024 hebben we een extra team opgericht dat van maandag tot en met vrijdag meldingen oppakt.
- Met deze medewerkers focussen we ons extra op de gebieden in de stadsdelen met de grootste problemen op dit terrein.
- De adviezen van het burgerberaad schone stad en buurtinitiatieven worden betrokken in de aanpak van statiegeldoverlast.
- Dit jaar worden ongeveer 1.000 afvalbakken die kleiner zijn dan 100 liter vervangen voor afvalbakken van 200 liter zodat deze minder snel volraken. Dit doen we vooral in de stadsdelen West, Zuid en Oost omdat hier nog relatief veel kleine afvalbakken staan die intensief gebruikt worden.
- Twee jaar geleden zijn we in de 9 straatjes van start gegaan met een alternatieve manier afvalinzameling: Afval op Afspraak. Dit betekent dat geen enkele afvalstroom (grof afval uitgezonderd) meer op straat mag staan. Het afval van zowel huishoudens als bedrijven halen we op afspraak op. Achter de deur en gescheiden. Doordat er geen

huisvuilzakken meer op straat staan is daar geen overlast meer van opengescheurde zakken.

- Op de Nieuwendijk en de aangrenzende straten en stegen zien we veel overlast van afvalzakken en afvalbakken die worden opengetrokken door statiegeldverzamelaars. Vanaf 1 juli 2024 is gestopt met de zakkeninzameling van bewonersafval en afval van ondernemers die gebruik maken van reinigingsrecht op de Nieuwendijk. Het afval kan dan gebracht worden naar een van de ondergrondse containers op de Nieuwezijds Voorburgwal of via zakkeninzameling op het Damrak. Afval van ondernemers met een commercieel contract mag binnen de vastgestelde aanbiedtijden wel worden aangeboden. Om ook die afvalzakken van straat te halen is met de commerciële inzamelaars afgesproken dat contracten niet meer aangeboden mogen worden voor zakkeninzameling en dat bestaande contracten voor zakkeninzameling worden omgezet naar contracten voor afvalinzameling met rolcontainers (kliko's).
- Van april t/m augustus voeren we campagne in de parken. We stimuleren en motiveren bezoekers van parken om de parken netjes te houden en afval in de bakken te doen en we voorzien parken en drukke locaties van extra afvalvoorzieningen.
- We gaan onderzoeken of er bulk-inleverpunten gerealiseerd kunnen worden in de stad. Dit om verzamelaars van statiegeld beter te faciliteren en supermarkten te ontlasten waar verzamelaars grote hoeveelheden blikjes en flesjes komen inleveren.
- In samenwerking met Verpact zijn onder meer tijdens Koningsdag, Bevrijdingsdag en het evenement DGTL tijdelijke statiegeld inleverpunten geplaatst. Deze maatregelen zijn actief onder de aandacht gebracht en ondersteund door de communicatiecampagne met rapper Donnie. Ook voor toekomstige evenementen zoals de Pride, Banne Bruist Festival en Sluis en Bruggenfeest (Weesp) gaan we hierop samen met Verpact inzetten. Daarnaast onderzoeken we gezamenlijk op welke overdekte gemeentelijke locaties, onder voorwaarden, statiegeldautomaten kunnen worden geplaatst.
- We voeren gesprekken met organisaties zoals NS, ProRail, GVB en Q-Park om inzichtelijk te maken welke (on)mogelijkheden er zijn om op locaties van deze organisaties (meer) statiegeldautomaten te kunnen plaatsen.
- We testen met een statiegeld-inleverzuil voor evenementen tijdens de Marathon van Amsterdam, het Grachtenfestival en voor locaties waar veel overlast is van afvalbakken die worden open gebroken om er blikjes en flesjes uit te halen.

- We spreken lokale ondernemers met deze brief en de communicatiecampagne *Jouw bedrijf jouw afval* in oktober nogmaals aan op hun verantwoordelijkheid om 25 meter rondom hun bedrijf, de straat schoon te houden en zwerfafval te verwijderen. Ook onderzoeken we met de stadsdelen of er capaciteit vrijgemaakt kan worden om op de 25-meter-verplichting te handhaven.
- We hebben de mogelijkheid onderzocht om dak- en thuislozen, ongedocumenteerden en andere kwetsbare groepen, afvalbakken in een bepaalde vorm te laten 'adopteren', bijvoorbeeld door ze (driehoek)sleutels van afvalbakken te verstrekken. Uitkomst van de gesprekken hierover met het Leger des Heils, HVO-Querido en De Regenboog Groep is dat de aanpak niet haalbaar is vanwege veiligheidsrisico's voor de adoptanten. De organisaties geven aan de veiligheid van hun cliënten niet te kunnen garanderen omdat verzamelaars van statiegeld niet kan worden verboden om in de geadopteerde afvalbakken te zoeken naar statiegeldflessen. Dit kan leiden tot territoriumconflicten en gevaarlijke situaties. Ook wordt het als sociaal onwenselijk gezien om kwetsbare mensen te vragen om deze taak op zich te nemen.
- Veel ondernemers helpen de gemeente om de stad schoon te houden. Daar zijn we blij mee. We hopen dit verder uit te breiden. We dragen we bij aan initiatieven van de BIZ'en voor afvalvrije straten.
- Ook de extra inzet van Amsterdammers is van groot belang. We ondersteunen initiatieven uit de buurt op gebied van schoon en voorkomen van (rest)afval.

Oplossingsrichtingen vanuit het rijk tegen overlast statiegeld

- De verpakkingindustrie moet met oplossingen komen zoals meer innamepunten voor statiegeld realiseren.
- Het college pleit voor een innameplicht die inhoudt dat als je blikjes verkoopt, je ze ook moet innemen voor statiegeld. Nu zijn alle grote verkooppunten (meer dan 200 vierkante meter winkeloppervlak) verplicht in te nemen en kleine verkooppunten niet.
- Een hoger statiegeldtarief voor blikjes en flesjes kan als voordeel hebben dat er meer wordt ingeleverd. Aan de andere kant wordt het ook aantrekkelijker om statiegeld te verzamelen omdat het per blikje/flesje meer oplevert. De impact zal daarom eerst goed onderzocht moeten worden door de rijksoverheid.

Meldingen

- Het aantal meldingen en klachten over reiniging is ten opzichte van vorig jaar sterk toegenomen, vooral in de categorieën veeg-/zwerfvuil en afvalbak is vol. Belangrijke oorzaak hiervan is de overlast door statiegeld.

Financien

- Het college houdt blijvend en intensief aandacht voor het schoner maken van de stad. Hier zien we een grote opgave waar het gaat om zwerfafval, maar ook verkeerd aangeboden (grof)afval is een zichtbare doorn in het oog. Om dit aan te pakken zijn eerder al extra middelen uitgetrokken vanuit de coalitiemiddelen, toeristenbelasting, aanpak binnenstad en SUP-middelen. Voor 2024 gaat dit om ruim 12 miljoen euro aan extra middelen. Hiermee zetten we o.a. extra medewerkers in en focussen we ons extra op de gebieden in de stadsdelen met de grootste problemen op dit terrein
(de "hotspots").
- Maar alleen het opruimen is geen duurzame oplossing om het zwerfafval tegen te gaan. Extra inzet is ook nodig op het voorkomen ervan. Dat vraagt blijvende aandacht van het college én om ander gedrag van bezoekers, bewoners, ondernemers en producenten. Afvalpreventie zien we als een duurzame oplossing voor de lange termijn. Maar waar het gaat om de problemen met statiegeld zijn wij ook afhankelijk van de verpakkingindustrie die oplossingen zoals meer innamepunten moet realiseren. Bij de begroting van 2025 wordt daarom 10 miljoen extra uitgetrokken voor een schone stad en presenteren we een integrale aanpak van het zwerfafval.